

Akwụkwọ Daniel - Nọmba Itoolu

Ozi Nke Mbụ nke Ndi Mmụọ Ozi atọ

Jeff Pippenger

2023-12-04

Daniel isi nke mbụ, na-anọchi anya ozi nke mmụọ ozi mbụ nke Mkpughe isi nke iri na anọ. Jehoiákim n'uzọ ihe nnọchianya na-egosi na ọ bụ inye ike nye ozi nke mmụọ ozi mbụ, ọ bughị mbata ya n'“oge ọgwụgwụ.” Ndi amuma niile na-akwawaputa “ubochi ikpeazu” nke ikpe nyocha, ya mere isiokwu a na-anọchi anya Septemba 11, 2001, mgbe usoro nnwale nke narị puku otu na iri anọ na anọ malitere. N'ime Malakai isi nke atọ, a kpọrọ usoro ahụ usoro ime ka ọ dị ọcha mgbe onye ozi na-akwadebe ụzọ maka onye ozi nke ọgbugba ndụ ka ọ bịa na mberede n'ụlọ nsọ ya. Onye ozi ahụ nke na-akwadebe ụzọ, onye kwa bụ “olu” nke na-eti mkpu n'ozara, bukwa ule, nke bụ akukụ nke usoro ime ka ọ dị ọcha. N'ime Malakai isi nke atọ, a na-anọchi anya narị puku otu na iri anọ na anọ dika umụ Levi. Umụ Levi na-anọchi anya ndi ahụ guzoro n'akukụ onye ozi ahụ bụ Mosis, n'ime nnupuisi nke nwa ehi ọlaedo ahụ nke nọchiri anya oyiyi nke anụ ọhia ahụ.

Igafe ule nke oyiyi anụ ọhia ahụ bụ ihe atụ ọzọ nke Akwụkwọ Nsọ banyere ule nke abụọ n'ime ule atọ ndi mejuputara usoro nsacha ahụ. Umụ Levi aghaghị igafe ule ahụ tupu a kaa ha akara.

Ikàrà ákwàrà àmà nke Ezikiel isi nke asatọ na nke itoolu bukwa ihe atụ ọzọ nke usoro ime ka e dị ọcha nke malitere n'ubochi Septemba 11, 2001. N'isi nke asatọ, ndi nọ na Jerusalem ndi n'ikpeazu na-akpọ isiala nye anyanwụ, na-anọchi anya ọgbọ anọ nke Adventism Laodicea. N'isi nke itoolu, ndi natara akara ahụ na-asụ ude ma na-akwa ákwá n'ihì arụ arụ niile a na-eme n'ime Jerusalem. Jerusalem bụ nzukọ Chineke.

Ozi ndi mmụọ ozi atọ ahụ bukwa ihe atụ nke usoro ime ka a dị ọcha. Ozi atọ ahụ na-anọchi anya usoro ule nke nzokwụ atọ, a na-achokwa ka umụ ndi Livai gafee ule mbụ ahụ tupu ha etinye aka ọbuna n'ule nke abụọ. Ule nke atọ bụ ụdị ule di iche, n'ihì na ọ na-anọchi anya ule nke na-achoputa ma umụ ndi Livai agafewo ule abụọ mbụ ahụ nke oma. Ọ bụ ule amuma nke na-egosi eziokwu nke ihe. Ule mbụ ahụ bụ ule banyere nri (n'ihì ime mmụọ), n'ihì na a na-agafe ya ma ọ bụ daa ya dabere n'uzọ umụ ndi Livai si anabata ozi nke Mmụọ Nsọ nyere site n'aka Elaija, onye-ozì ahụ nke na-akwadebe ụzọ maka onye-ozì nke ọgbugba ndụ.

Amaokwu mbụ nke akwụkwọ Mkpughe na-emesi idi arọ nke ozi ahụ ike. Ọ na-akwọwa n'uzọ a tụtụ n'uche na ozi ahụ nke onye ozi mmadụ, onye a na-anọchi anya ya dika Jọn, zitere ụka di iche iche, bụ nke e nyere ya site n'aka Gabriel, onye natara ya n'aka Kraist, onye n'aka nke ya natara ya n'aka Nna. Ozi Elaija nwere ikike nke idi nsọ chi, ma iju ozi Jọn, ma ọ bụ Elaija, ma ọ bụ “olu nke onye na-eti mkpu n'ozara”, bụ iju Mkpughe nke Jizos Kraist.

Nnwale nke abụọ bụ nnwale anya, n'ihì na ozugbo umụ Levi erielà ozi Ilaija, nke di n'aka mmụọ ozi ahụ nke sitere n'elugwe rịdata ime ka ụwa nwee ihè site n'ebube ya, ha anabatala usoro Akwụkwọ Nsọ nke na-enye ha ohere imata ihe iriba ama nke oge ndi a n'ezì ụzọ. Usoro ahụ na-enye umụ Levi ike ighota na ihe iriba ama ndi ahụ nke oge ndi a na-egosi na ụka na ọchichi

na-abjakoṭa ọṅụ na United States, n'imezu nke nnwale nke oyiyi anụ ọhịa ahụ. Nke ka mkpa, ihe iriḅa ama ndị ahụ nke oge ndị a, mgbe etinyere ha n'ime ọṅọdụ nke ahiri ndozighari nso, bu isi ihe nke Alfa na Omega, mmalite na-akowa ogwugwu. Ahiri ndozighari nso ahụ na-egosi na ndi Chineke ga-eme ihe niile di n'ike ha imekorita ọṅụ n'oru nke ikwadebe onwe ha maka akara nke Chineke.

Ya mere, ndi m huru n'anya, di ka unu na-erubere isi mgbe niile, o bughị naani mgbe m no n'ihu unu, kama ugbu a ka ukwu karịa mgbe m na-anoghi, were egwu na ima jijiji na-aruputa nzoputa nke unu. N'ihina na o bu Chineke na-arụ ọṅụ n'ime unu, ma ime ka unu choo, ma ime ka unu mee, dika ihe na-atọ ya ezi uto si di. Meenu ihe niile na-enweghi ntamu na esemokwu: Ka unu wee buru ndi na-enweghi uta na ndi na-adighi emeru emeru, umu Chineke, ndi na-enweghi ita uta, n'etiti ogbo gbagoro agbago na nke mebiri emebi, n'etiti ndi unu na-enwu dika ihè n'ụwa. Ndi Filipai 2:12-15.

Daniel, Hananaja, Mishael na Azaraja, mmadu ano n'onu ogugu, na-anochi anya ndi Adventist nke Ubochi Asaa n'ụwa niile, ndi na-amata Septemba 11, 2001 dika njirimara nke odida nke mmuo-ozu ahụ nke Mkpughe iri na asato, ha horokwa inara mana ahụ zoro ezo nke di n'aka ya rie ya. Mana ahụ zoro ezo nke a ga-eri, dika Pol onyeozu ka kpoturula, na-anochi anya Chineke (mana ahụ zoro ezo), onye na-arụ ọṅụ n'ime ndi Ya ime uche Ya na ezi obi uto Ya. Pol na-anochi anya onyeozu ahụ e zigara ndi Filadelfia, ma iju ozi ya bu onwu. Daniel, Hananaja, Mishael na Azaraja na-anochi anya ndi ahụ horo iri mana ahụ zoro ezo.

Ma n'etiti ndi a ka e nwere ufodu n'ime umu Juda, bu Daniel, Hananaja, Mishael, na Azariah: onye-isi ndi onaozi eze nyere ha aha: n'ihina na o kporo Daniel Beltshaza; Hananaja, Shedrak; Mishael, Mishak; Azariah, Abednego. Ma Daniel kpebiri n'obi ya na o gaghi emeru onwe ya site n'oke nri eze, ma o bu site na mmanya ahụ o na-anu: ya mere o rioro onye-isi ndi onaozi eze ka o wee ghara imeru onwe ya. Daniel 1:6-8.

Daniel kpebiri na o chorọ iri ozi ahụ e sitere n'eluigwe wetara n'ubochi Septemba 11, 2001, ma jukwa ozi ahụ a nochiri anya ya dika nri na ihe-onunu nke Babilon. Ashpenaz ahoputala ndi n'agha a dotara si Juda ndi a ga-ebute n'ihu eze.

Eze wee gwa Ashpenaz, onye-isi ndi onaozi ya, ka o wetara ufodu n'ime umu Izrel, na ufodu n'ime mkpuru eze, na nke ndi-isi; umu okorobia ndi na-enweghi ntupo o bula, kama buru ndi mara mma n'ile anya, ndi nwere ogugu isi n'amamihe nile, na ndi nwere nka n'ihe omuma, na ndi na-aghota sayensi, na ndi dikwa ike n'ime ha iguzo n'obi eze, na ndi a ga-akuziri omumu na asusu ndi Kaldia. Daniel 1:4, 5.

O buru na anyi esoro usoro iwu ahụ e gosiputara na Mkpughe isi nke mbu, amaokwu nke mbu, Nebukadneza nyere Ashpenaz iwu ka o horo umuaka ndi mezuru amuma ahụ Aizaya kposara Hezekaja. Ashpenaz natara ozi ahụ ma nyefee ya n'aka Melza, onye-isi nke ndi onaozi. Nebukadneza na-anochi anya Nna nke eluigwe; Ashpenaz na-anochi anya Kraist, Melza kwa na-anochi anya Gabriel. Ashpenaz maara umuaka ndi o ga-ahoro, ma o maara na Daniel ga-eme mkpebi ziri ezi banyere nri, tupu o duzie ya n'ihu eze.

Ugbu a, Chineke emewo ka Daniel nweta amara na ihunanya di nro n'ihu onye-isi ndi onaozi. Onye-isi ndi onaozi wee si Daniel, Ana m atu egwu eze, bu onyenwe m, onye hoputara nri unu na ihe onunu unu; n'ihu gini ka o ga-eji hu ihu unu ka o joro njo karija umu okorobia ndi di ka unu? mgbe ahụ unu ga-eme ka m tinye isi m n'ihe ize ndu n'ihu eze. Daniel 1:9, 10.

N'ebe a Melza na-akowaputa nzokwu mbu nke ozi ndi mmuo ozi ato ahụ. Nzokwu mbu ahụ bu itu egwu Chineke, dika e si gosi ya n'itu egwu Nebukadneza nke Melza. E gosiputalari n'ime edemede ndi a na okwu Hibru ahụ bu "eziokwu," nke e kere site n'ijikota mkpuredemede mbu, nke iri na ato, na nke ikpezu nke mkpuredemede Hibru, na-anochi anya usoro onwunwa nke nzokwu ato nke ndi mmuo ozi ato ahụ. N'ime ime nke a, e ji otutu ndi akaebe guzosie ike na ozi mmuo ozi mbu ahụ nwere ule ato niile n'ime ule ato ahụ ndi ozi ndi mmuo ozi ato ahụ na-anochi anya ha. A na-amata ozi mmuo ozi mbu ahụ dika ozioma ebighi ebi, nke na-akowa ya dika otu ozioma ahụ sitere n'ubochi Adam ruo n'Obibia nke Abuja nke Kraist.

M wee hukwara mmuo-ozi ozo ka o na-efe n'etiti eluigwe, ebe o nwere ozi oma ebighi ebi ka o kposaa ya nye ndi bi n'uwa, na nye mba niile, na agburu niile, na asusu niile, na ndi nile; na-asi n'oke olu, Tugwu Chineke egwu, nyekwanu ya otuto; n'ihu na oge ikpe ya eruola: kpoqwanu isiala nye onye ahụ nke kere eluigwe, na uwa, na oké osimiri, na isi iyi nile nke mmiri. Mkpughe 14:6, 7.

Nzokwu mbu nke ozi mmuo-ozi mbu ahụ bu itu egwu Chineke. Nzokwu nke abuo bu inye Ya otuto, nke atokwa bu mbata nke awa ikpe Ya. N'ihe gbasara ozi ndi mmuo-ozi abuo ndi ozo, ozi mmuo-ozi mbu ahụ bu, "tugwu Chineke." Ozi mmuo-ozi nke abuo wee kposaa odida Babilon, ma ma n'ime mmeghari Millerite nke mmuo-ozi mbu, ma o bu mmeghari nke mmuo-ozi nke ato, o bu n'okpukpo oku ka a puta na Babilon ka e si eme ka ngosiputa nke iwusa Mmuo Nso puta ihè. N'oge ahụ, ma a na-anochi ya anya dika Mkpu Etiti Abali, mkpu ike, ma o bu mmiri ozuzo ikpezu, ndi na-ekwusa ozi ahụ na-enye Chineke otuto. Ozi mmuo-ozi nke abuo bu ebe e nyere Chineke otuto, oge ahukwa na-eduga ruo n'otu mgbe ikpe nyocha malitere n'akuko ihe mere eme nke Millerite, ma o bu ikpe nke akwana Babilon nke na-eme n'oge nsogbu iwu Sode.

Ujo Melza na-anochi anya ozi nke mmuo ozi mbu, o bukwa ya na-amalite ule iri ubochi banyere nri, ebe onuogu iri na-egosikwa ule. Okwu Melza kwuru banyere itu egwu eze bu otu ihe ahụ di ka Daniel itu egwu Chineke karija eze, na ikwubi n'obi ya na a gaghị emeru ya site n'iri nri Babilon. Oge ule Daniel na ndi ato ahụ kwesiri ntukwasị obi were bu afọ ato, si otu a na-anochi anya nzokwu ato nke ozi ndi mmuo ozi ato.

Eze we nyekwara ha okè nri eze kwa ubochi, na mmanya ahụ o na-anu; otu a ka a ga-esi zulite ha afọ ato, ka n'ogwugwu ya, ha wee guzo n'ihu eze. Daniel 1:5.

Daniel isi nke mbu nochiri anya inye ike nke ozi mmuo ozi mbu ahụ, ma n'ebe ahụ ka mmalite nke ule nri ahụ di, nke e jiri iri obere akwukwo ahụ nochite anya ya n'akuko ihe mere eme ndi Millerite. Oge ule maka Daniel na ndi nso ato ahụ mezuru n'ime ubochi iri mbu ahụ nke afọ ato ahụ. Iri bu akara nke usoro ule, dika e gosiri ya n'Israel oge ochie mgbe ha juru ule nke iri, nke ozi Joshua na Caleb nochiri anya ya. A na-anochikwa ya anya n'oge mkpagbu ahụ n'ime uka nke Smyrna.

Atula egwu ihe ndi ahụ i ga-ata ahụhụ n'ih i ha: lee, ekwensu ga-atuba ufodu n'ime unu n'ulo mkporo, ka e wee nwalee unu; unu ga-enwekwa mkpagbu ubochi iri: buru onye kwesiri ntukwasị obi ruo n'onwu, m ga-enyekwa gi okpueze nke ndu. Mkpughe 2:10.

Ndumodu e nyere uka di na Smaina bu ka ha ghara itu egwu usoro onwunwa ahụ, n'ih i na o buru na ha atu egwu Chineke, O ga-eji okpueze nke ndu kwuo ha ugwo n'ih i egwu nsọ ha turu Ya. A na-anochi anya egwu nsọ ahụ site n'ochicho Daniel nwere iri mana nke eluigwe.

Mgbe ahụ Daniel gwara Melza, onye onye-isi ndi onaozi ahụ tinyere ilekota Daniel, Hananaia, Mishael, na Azaraja, si: Biko, nwalee ndi ohu gi ubochi iri; ka e nyekwa anyi akwukwo nri ka anyi rie, na mmiri ka anyi nuo. Mgbe ahụ ka a leba anya n'ihu anyi n'ihu gi, na ihu umu nwoke ndi na-eri akuku nri eze; ma dika i si hu, mee ndi ohu gi otu ahụ. Ya mere o kwetara ha n'ih e a, wee nwalee ha ubochi iri. Daniel 1:10–14.

Nnwale mbu bu itu egwu Chineke, dika e gosiri ya n'aka Melza na Daniel, onye kpebiri n'obi ya na o gaghi emeru onwe ya site n'ih e-oriri na ih e-onunu nke Babilon. Ih e nke abuo di n'oz i mmuo ozi mbu ahụ bu inye Chineke otuto, nke na-anochi anya ngosiputa a na-ahụ anya nke mmetuta nri ahụ. N'ogwugwu ubochi iri ahụ, Daniel na ndi ikom ato ahụ kwesiri ntukwasị obi nyere Chineke otuto site n'otu odidi ahụ ha si di.

Ma na ngwucha nke ubochi iri, ihu ha putara ih e karja, anukwa ha juru eju karja umuaka niile ndi riri akuku nri eze ahụ. Ya mere, Melza wepuru akuku nri ha, na mmanya ahụ ha kwesiri inu; o wee nye ha mkpo. Banyere umuaka ano ndi a, Chineke nyere ha omuma na nka n'ih e omumu na amamihe niile: Daniel nwekwara nghota n'ohu niile na nro niile. Daniel 1:15–17.

Umuaka ano ahụ gafere ule mbu nke nri, nke bu ebe Adam na Iv dara, nke nochikwara anya ule mbu Kraist lebara anya ozugbo mgbe e mechara ya baptizim. Baptizim Kraist bu inye ike ozi mbu di n'ahiri amuma Ya. O nyere ike ma kwado ozi ahụ e kwusara site n'aka "olu nke onye na-eti mkpu n'ozara". Mgbe ahụ, dika o mere Daniel na ndi ikom ato ahụ kwesiri nsopuru, a nwara Kraist n'ih e gbasara nri ubochi iri ano, dika e siri nwaa Daniel ubochi iri. Daniel na Kraist no na-anochite ule nke manna zoro ezo ahụ di n'aka mmuo ozi nke rịdatara na Septemba 11, 2001. Ule abuo ga-esote maka Kraist, na maka Daniel. Ule nke abuo bu ebe Daniel na ndi ikom ato ahụ kwesiri nsopuru nyere Chineke otuto site n'ihu ha. Ule nke sochiri ule nri ahụ maka Kraist nochikwara anya ebube.

Ekwensu wee si ya, O buru na I bu Okpara Chineke, gwa nkume a ka o buru achicha. Jisos wee zaa ya, si, E dere ya n'Akwukwo Nso, na mmadu agaghi adi ndu naani site n'achicha, kama site n'okwu nile nke Chineke. Ekwensu wee kporo ya rigoro n'elu ugwu di elu, gosi ya alaeze niile nke uwa n'otu ntabi anya. Ekwensu wee si ya, Ike a niile ka m ga-enye Gi, na ebube ha: n'ih i na e nyefewo ya n'aka m; onye obula m choro, o bu ya ka m na-enye ya. Ya mere, o buru na I ga-efe m ofufe, ih e niile ga-abu nke Gi. Jisos wee zaa, si ya, Laa m azu, Setan: n'ih i na e dere ya n'Akwukwo Nso, Onyenwe anyi Chineke gi ka i ga-efe ofufe, o bukwa naani Ya ka i ga-ejere ozi. Matiu 4:3–8.

Mgbe Kraist gafere ule nke nri, Setan wee nye Ya "ebube" nke alaeze niile nke uwa, ma Kraist horo kama inye Eze nke ndi eze niile otuto. Adam na Iv dara ule mbu ahụ, ozugbo kwa ha

malitere icho ụzọ isi zoo ihu ha site n'akwukwo fig, n'ih i na ha egosikwagh i ebube nke Chineke, dika a nochiri ya anya n'uwe ihè ahụ ha yi na mbụ. Mgbe Daniel na umuokorobia ato ahụ a ma ama gafere ule nke nri, e mesiri nye ha "ihe omuma na nka n'ihe mmuta niile na amamihe: ma Daniel nwere nghota n'ohu niile na nro niile."

Ha gafere ule nke abuo, nke bu ule anya nke Melza nyere. N'akuko ihe mere eme nke ndi Millerite, ozi mmuo ozi nke abuo kpoputara odiche di n'etiti ndi nabatara na ndi juru ozi nke "olu" ahụ na-eti mkpu n'ozara, dika e si nochie ya anya site n'aka William Miller. N'uzo amuma, mmeghari ndi Millerite wee buruzi mpi a na-ahu anya ma burukwa naani ezi mpi nke Protestantism, ndi jurukwa ozi ahụ na mmeghari ahụ ghoro umunwaanyi Rom. Ha ahoro iri nri ahụ na inu mmanya Babilon, megidere obere akwukwo ahụ. N'ogwugwu afọ ato, e webatara Daniel na ndi oma ibe ya ka Nebukadneza kpee ha ikpe.

Ma n'ogwugwu ubochi ndi ahụ eze kwuru ka a kpobata ha, onye-isi nke ndi onaozi kpobata ha n'ihu Nebukadneza. Eze wee gwa ha okwu; ma n'etiti ha niile, a hugh i onye obula di ka Daniel, Hananaja, Mishael, na Azaraja: ya mere ha guzoro n'ihu eze. N'ihe nile gbasara amamihe na nghota nke eze juru ha, o choputara na ha kariri ndi dibia afa na ndi na-agu kpakpando niile no n'alaeze ya ugboro iri. Daniel wee nogide ruo n'afọ mbu nke eze Sairos. Daniel 1:18-21.

Daniel na ndi ikom ato ahụ a ma ama gafere ule nke ubochi "iri", e mesia hu na ha nwere amamihe ugboro "iri" kara ndi ozo niile mgbe ha gafere ule/nwale ikpeazu ha.

Isi nke mbu nke Daniel bu ntuaka mbu banyere ozi mmuo-ozi mbu ahụ n'akwukwo nke mejuputara akwukwo Daniel na Mkpughe. O nwere otu njirimara ndi ahụ kpomkwem dika mmuo-ozi mbu nke Mkpughe isi nke iri na ano. O na-akwado eziokwu ahụ e buru uzo kwuo na amaokwu mbu nke Mkpughe, n'ih i na Nebukadneza nyere Ashpenaz ozi, onye nke ya nyekwara Melzar ozi ahụ, onye mesiri soro Daniel nwee mmekorita. Nna ahụ nyere Kraist ozi, onye nke ya nyekwara Gabriel ozi ahụ, onye mesiri soro Jon nwee mmekorita.

Ozi nke a na-ebufe, nke bu ozi a na-emeghe ugbu a, na-akowaputa usoro nkwurita okwu nke Nna nye nzuko Ya. Ihe mbu Nna horo ikowaputara nzuko Ya bu usoro onwunwa nke nzokwu ato nke ndi mmuo ozi ato. Okwu amuma nke Chineke akowawo usoro ahụ nke oma nke ukwu site n'otutu ahiri amuma, nakwa site n'akuko ihe mere eme nke ndi Millerait. Eziokwu ndi a bu ihe di mkpa nke mana ahụ zoro ezo nke di n'aka mmuo ozi ahụ, mgbe o rịdatara na Septemba 11, 2001.

O gagh i ekwe omume iso na ya, ya mere igafe ule nke abuo, ma o buru na igafebeghi ule nke mbu. E gosiputara eziokwu a n'uzo doro anya n'akuko ihe mere eme nke Kraist na ndi Milarait. Daniel isi nke abuo bu ule nke abuo, nke, dika Sister White kwuru, "a ga-ekpebi odinihu ebighi ebi anyi" site na ya. O gara n'ihu kwuo na o bu ule anyi ga-"agafe, tupu e mee anyi akara." Ule ahụ foro nke nta ka o ruo n'ogwugwu ugbu a.

Daniel isi nke abuo bu banyere ule nke oyiyi anu ohia ahụ, ma o dabara nnoo adaba na isi ahụ bu banyere nnukwu oyiyi, nakwa na o bu naani n'ih i na Daniel emerielu ule nri ahụ, ma buru onye e goziri site n'inwe "ugboro iri" kara na "nghota" na "amamihe," ka o ji nwee ike imata ule ahụ.

Dịka ọ dịkwa na ịdọ aka ná ntị banyere ule ahụ n'akwukwọ Ellen White, ule oyiya ahụ dị na Daniel isi nke abụọ bụ ule nke na-anọchi anya nsonaazụ ndụ ma ọ bụ ọnwụ.

N'ihie nke a, eze wee were iwe ma kpasuo oke iwe, wee nye iwu ka e bibie ndị amamihe niile nke Babilon. Iwu ahụ wee pụta na a ga-egbu ndị amamihe ahụ; ha wee chọọ Daniel na ndị ibe ya ka e gbuo ha. Daniel 2:12, 13.

E nwere ihe amụma ole na ole ọzọ n'isi nke mbụ nke Daniel nke anyị kwesiri ilebara anya, anyị ga-aga n'ihu na okwu ndị ahụ n'isiokwu na-esote.

“Ahurū m otu ịgwè mmadụ ndị guzosiri ike nke ọma ma burū ndị e chebere nke ọma, ndị na-enyeghị ndị ga-achọ ime ka okwukwe e hiwere n'ahụ ahụ ghara ịdịgide ohere ọ bụla. Chineke lere ha anya n'inakwere ha. E gosiri m nzọkụwụ atọ—ozị nke mmụọ ozị mbụ, nke abụọ, na nke atọ. Mmụọ ozị ahụ nke so m wee si, 'Ahuhū ga-adiri onye ọ bụla ga-eme ka otu nkume kwaga ma ọ bụ kpalie otu ntutu n'ozị ndị a. Ezi nghota nke ozị ndị a dị oke mkpa nye ndụ. Ọdinihu nke mkpuru obi na-adabere n'uzọ e si anabata ha.' E mekwara ka m gafee ozị ndị a ọzọ, m wee hụ ọhịa dị ukwu ndị mmadụ Chineke jiri zuta ahumahu ha. E nwetara ya site n'oke ahuhū na ọgụ siri ike. Chineke duru ha nzọkụwụ site na nzọkụwụ, ruo mgbe O tinyere ha n'elu ikpo okwu siri ike, nke na-apughị ikwaghari agaghari. Ahurū m ụfọdụ mmadụ ka ha bjarutere n'akukū ikpo okwu ahụ ma nyochaa ntọala ya. Ụfọdụ jiri ọhụ ozugbo zokwasiri ya. Ndị ọzọ malitere ichọ mmejọ n'ntọala ahụ. Ha choro ka e mee mmezi, mgbe ahụ ikpo okwu ahụ ga-aka zuo oke, ndị mmadụ ga-enwekwa obi uto kari. Ụfọdụ siri n'elu ikpo okwu ahụ puo iji nyochaa ya ma kwuputa na e toro ya n'uzọ na-ezighi ezi. Ma ahurū m na ihe foro nke nta ka ọ burū ha niile guzoro siri ike n'elu ikpo okwu ahụ ma gbaa ndị ahụ si n'elu ya puo ume ka ha kwusi mkpesa ha; n'ihie na Chineke bụ Ọka-ewu Ukwu ahụ, ha na-alukwa ọgụ megide Ya. Ha choro ọrụ itunanya nke Chineke, nke duru ha ruo n'elu ikpo okwu ahụ siri ike, ha wee n'otu obi bulie anya ha eluigwe ma jiri olu ukwu nye Chineke otuto. Nke a metutara ụfọdụ n'ime ndị ahụ mere mkpesa ma hapu ikpo okwu ahụ, ha wee jiri odidi obi umeala zokwasikwa ya ọzọ.”

“E gosiri m azu n'ikwusa obibia mbụ nke Kraist. E zitere Jon n'mmụọ na n'ike Elaija ka o dozie ụzọ Jizos. Ndị juru ama Jon eriteghị uru n'ozizi Jizos. Nmegide ha megide ozị nke buru amuma banyere obibia Ya mere ka ha noro n'onodu ebe ha apughị inabata n'uzo di mfe ihe akaebe kachasi ike na O bu Mesaja. Setan duru ndi juru ozi Jon ka ha gaa n'ihu n'ime mmegide ha, ruo n'oke nke iju na ikpogide Kraist n'obe. N'ime ime nke a, ha tinyere onwe ha n'onodu ebe ha apughị inata ngozi n'ubochi Pentikost, nke gaara akuziri ha uzo banye n'ebe nsọ nke eluigwe. [Idowa] akwa mgbochi nke ulo nsọ gosiri na a gaghizi anabata aja na emume ndi Juu. E tinyela Ajà ukwu ahụ n'ihu, a nakwerekwa Ya, ma Mmụọ Nso nke rịdatara n'ubochi Pentikost bupuru uche ndi na-eso uzo ahụ site n'ebe nsọ nke uwa gaa n'ebe nsọ nke eluigwe, ebe Jizos jiri obara nke Ya bata, ka O wee wukwasị ndi na-eso uzo Ya uru nile nke mgbaghara mmehie Ya. Ma a hapuru ndi Juu n'ochichiri zuru ezu. Ha tufuru ihè nile nke ha puru inwe banyere atumatu nzoputa, ma ka na-atukwasị obi n'aja ha na onyinye ha na-abaghi uru. Ebe nsọ nke eluigwe anochiela ebe nke uwa, ma ha amaghi mgbanwe ahụ. Ya mere, ha apughị irite uru n'irurita ọrụ Kraist n'ebe nsọ.”

“Ọtụtụ na-ele anya n’uzọ ndị Juu si jụ Kraịst ma kpogide Ya n’obe n’egwu dị ukwu; ma ka ha na-agụ akụkọ mmegbu ihere e mere Ya, ha na-eche na ha hụrụ Ya n’anya, na ha agaghị agonahụ Ya dika Pita mere, ma ọ bụ kpogide Ya n’obe dika ndị Juu mere. Ma Chineke, onye na-agụ obi mmadụ nile, emeela ka a nwalee ihunanya ahụ ha kwuru na ha nwere n’ebe Jisọs nọ. Eluigwe nile jiri mmasị miri emi nke ukwu lelee otu e si nabata ozi mmụọ-ozị mbụ. Ma ọtụtụ ndị kwuru na ha hụrụ Jisọs n’anya, ndị kwa bere ákwá mgbe ha na-agụ akụkọ banyere obe ahụ, kpariri ozi oma nke ọbịbịa Ya. Kama inabata ozi ahụ n’ọnụ, ha kwuputara na ọ bụ aghughọ. Ha kporo ndị hụrụ iputa Ya n’anya asi, ma mechie ha uzọ n’ulo ụka dị iche iche. Ndị juru ozi mbụ ahụ apughị irite uru n’ozị nke abụọ; e meghikwa ka ha rite uru n’iti mkpu etiti abali ahụ, nke ga-akwado ha ka ha site n’okwukwe soro Jisọs banye n’Ebe Kachasi Nso nke ebe nsọ nke eluigwe. Ma site n’ijụ ozi abụọ mbụ ahụ, ha emeela ka nghota ha gbaa ọchịchiri nke ukwu nke na ha apughị ihu ihè ọbula n’ozị mmụọ-ozị nke atọ, nke na-egosi uzọ banye n’Ebe Kachasi Nso. Ahuru m na dika ndị Juu kpogidere Jisọs n’obe, otu a ka ụka ndị aha ha bụ naanị nke Kraịst si kpogide ozi ndị a n’obe, ya mere ha amaghị uzọ banye n’Ebe Kachasi Nso, ha enweghikwa ike irite uru n’ariri Jisọs na-arịọ ebe ahụ. Dika ndị Juu, bụ ndị na-achụ aja ha na-abaghị uru, ha na-ebuli ekpere ha na-abaghị uru elu gaa n’ime ngalaba ahụ Jisọs hapuru; ma Setan, n’ibụ onye aghughọ ahụ na-atọ ya uto, na-eyikwasị onwe ya agwa okpukpe, ma na-eduba uche ndị a na-ekwu na ha bụ Ndị Kraịst n’ebe onwe ya nọ, na-eji ike ya, ihe iriba ama ya, na orụ ebube ụgha ya arụ orụ, iji kee ha nke oma n’onyà ya.” Early Writings, 258–261.